

Nord Pool EMCO AS /
EPEX SPOT SE

Vår dato: 10.03.2022

Vår ref.:

Arkiv:

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Marie Hjorth Karlsen

Godkjenning av forslag til back-up metode etter CACM artikkel 36.3

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til back-up metode fra Nord Pool EMCO AS (Nord Pool) den 15. oktober 2021. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 36.3.

RME godkjenner Nord Pool sitt forslag til back-up metode.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

I Europa pågår det et arbeid med å koble sammen landenes kraftmarkeder. Formålet er å opprette et indre kraftmarked som kan sikre trygg energiforsyning, øke konkurransen og gi forbrukere mulighet til å kjøpe strøm til rimelige priser. Europakommisjonen har som et ledd i dette arbeidet blant annet vedtatt åtte forordninger innenfor kraftmarkedsområdet. CACM er en av disse. CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹

CACM skal legge til rette for et mer harmonisert regelverk for sammenkobling av europeiske kraftmarkeder og tildeling av kapasitet for overføring av kraft mellom budområder. Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet. For å koble sammen landenes markeder for krafthandel, er det nødvendig at operatører for transmisjonssystemene (TSOer) koordinerer beregningen av tilgjengelig kapasitet i kraftnettet.

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

Adresse

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

E-post: rme@nve.no, Telefon: 22 95 95 95, Internett: <http://reguleringsmyndigheten.no/>
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

CACM inneholder krav om at utpekte operatører for markedet for elektrisk kraft (NEMOer) skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal NEMOene utarbeide sammen med andre NEMOer i EØS, med unntak av Island og Liechtenstein, og noen av metodene skal utarbeides i fellesskap mellom europeiske NEMOer og TSOer.

Nord Pool ble utpekt til NEMO i Norge den 17. november 2021.

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av NEMOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven § 4-5a.²

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til back-up metode (artikkel 36.3).

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 15. oktober 2021 mottok RME forslag til back-up metode fra Nord Pool i henhold til CACM artikkel 36.3, jf. artikkel 9.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle NEMOene i EØS i samarbeid med TSOene.

Av metoden fremgår prinsippene for prosedyrene som skal sikre gjennomføring av daglig markedskobling både for døgnet og intradagmarkedet, også i tilfelle det oppstår en unormal situasjon i markedskoblingsprosessen.

Døgnet og intradagmarkedet har ulike markedsløsninger. I døgnet er det en desentralisert løsning, og i intradagmarkedet en sentralisert løsning. Det er derfor foreslått forskjellige back-up løsninger for døgnet og intradagmarkedet.

I NEMOene sitt forslag til MCO-plan er det bestemt at en operativ NEMO til enhver tid skal inneha én av de følgende rollene:

- a) koordinator,
- b) back-up koordinator, eller
- c) operatør.

Back-up løsning for døgnet

NEMOene skal i samarbeid med TSOene anvende back-up metoden når det oppstår problemer med den normale markedskoblingsprosessen. I back-up metoden forplikter NEMOene seg til å følge TSOenes definerte reserveprosedyrer dersom markedskoblingsprosessen, selv etter aktivering av back-up prosedyrene, ikke kan gjennomføres.

Markedsløsningen i døgnet baserer seg på en desentralisert løsning hvor man har en roterende koordinator som opererer som markedskoblingsoperatør. Samtidig er det alltid en roterende back-up koordinator som kan ta over oppgavene til koordinatoren hvis det oppstår en situasjon hvor koordinatoren ikke kan utføre sine oppgaver. Hver enkelt operatør skal være ansvarlig for validering av sine egne resultater.

Ved den daglige utføringen av markedskoblingen skal det opprettes et felles kommunikasjonssystem mellom operatørene. Det skal også opprettes et kommunikasjonssystem mellom operatøren og systemet

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

for markedskoblingen. Det foreslås i metodeforslaget at det skal opprettes minst én alternativ kommunikasjonslinje som kan anvendes hvis det oppstår et problem i det ordinære systemet. I metodeforslaget foreslås det også at det kan opprettes et sekundært datasenter som kan anvendes hvis det oppstår et problem i det primære datasenteret.

Det stilles også krav i forslaget til at det skal utføres spesifikke tester og øvelser.

Back-up løsning for intradagmarkedet

For intradagmarkedet stilles det krav til at alle partene skal være koblet til den sentrale leverandøren av tjenestene gjennom både en primær og en sekundær kommunikasjonslinje. Hvis det oppstår et problem i den primære kommunikasjonslinjen, vil man automatisk bli overført til den sekundære linjen.

Ved normal drift skal operatørene utføre markedskoblingsfunksjonen i ett primært datasenter. Hvis det oppstår problemer i det primære datasenteret, skal den sentrale leverandøren av tjenestene automatisk bytte over til ett sekundært datasenter.

Hvis det oppstår problemer som knytter seg til ett eller flere budområder (men ikke alle), eller én eller flere mellomlandsforbindelser, skal man stenge områdene hvor dette gjelder slik at man kan isolere problemet og hindre spredning av problemet til andre områder. Intradaghandelen i de uberørte områdene skal fortsette.

Det stilles også krav i forslaget til at partene skal utføre spesifikke tester og øvelser.

1.3. Høring og konsultasjon

NEMOene har etter CACM artikkel 36.3 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske NEMOene fra 3. november til 2. desember 2016 gjennom All Nemo Committee³. Nord Pool har sammen med de andre NEMOene i Europa utarbeidet et dokument som beskriver hvordan de har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har gjennomført en nasjonal konsultasjon av metodeforslaget fra 18. oktober til 18. november 2021. Ingen synspunkter med relevans for forslaget implementering i Norge har kommet inn.

1.4. Koordinering under behandling av saken

Utover RMEs nasjonale konsultasjon, har RME deltatt i Energy Regulators Forums (ERF) for å komme frem til en felles enighet blant de øvrige nasjonale reguleringsmyndighetene om metodeforslaget.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

³ All NEMO Committee er NEMOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

- a) Fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimaliseres beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer, ACER⁴, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

NEMOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med CACM artikkel 9.1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

Reguleringsmyndighetene skal etter CACM artikkel 9.10 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

NEMOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter CACM artikkel 12.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av NEMOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå.

NEMOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter CACM artikkel 12.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før NEMOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9.9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

⁴ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

Etter CACM artikkel 36.3 skal back-up metoden oppfylle kravene fastsatt i artikkel 39 og 52. CACM artikkel 39 beskriver kravene som stilles til priskoblingsalgoritmen, både hvilken inndata algoritmen skal bruke og hvilke resultater algoritmen skal produsere. CACM artikkel 52 beskriver hvilke resultater matchingalgoritmen for kontinuerlig handel skal produsere. Både artikkel 39 og 52 stiller krav til at NEMOene skal sikre at resultatene er nøyaktige og effektive, og at TSOene skal kontrollere at resultatene er i samsvar med utvekslingskapasiteten.

Godkjenning

Forslag til back-up metode etter CACM artikkel 36.3 skal etter CACM artikkel 9.6 godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene i EØS.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter CACM artikkel 9.10 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 4-5a tredje ledd bokstav b) skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder for handel på markedsplasser for omsetning av elektrisk energi etter regelverk som er harmonisert gjennom EØS-avtalen.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 23. januar 2018 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Forslaget til back-up metode beskriver prinsippene for prosedyrene som skal iverksettes i tilfelle det oppstår en unormal situasjon i prosessene til markedskoblingen for døgn- eller intradagmarkedet. Formålet med metoden er at priskoblingsalgoritmen og matchingalgoritmen for kontinuerlig handel skal oppfylle kravene som stilles i CACM artikkel 39 og 52, også dersom det oppstår en unormal situasjon i markedskoblingsprosessene. Dette skal sikre gjennomføring av den daglige markedskoblingen. I metodeforslaget beskrives det ikke i detalj hvordan prosedyrene skal utformes og hvordan de skal gjennomføres for at kravene i CACM artikkel 39 og 52 oppfylles. Metodeforslaget beskriver hva som er formålet med de prosedyrene som skal iverksettes. Det er RMEs vurdering at hver enkelt NEMO har de beste forutsetningene til å vite hvordan de selv skal oppfylle kravene i forslaget. Det er derfor RMEs vurdering at det som er beskrevet i metoden er tilstrekkelig til å oppfylle forpliktelsene som følger av CACM artikkel 39 og 52.

I tråd med CACM artikkel 36.3 er metodeforslaget utviklet i fellesskap av alle NEMOene i EØS i samarbeid med TSOene. Forslaget skal gjelde for alle de operative NEMOene i markedet. Metoden er dermed i tråd med formålet i CACM artikkel 3 som sier at man skal sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av NEMOer, og at man skal sikre like vilkår for NEMOer.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Nord Pools forslag til back-up metode i henhold til CACM artikkel 9.1 og 9.6, og energiloven § 4-5a tredje ledd bokstav b). Nord Pool er etter dette pliktig til å anvende metoden i sin utøvelse av rollen som operatør med ansvar for organisering og drift av markedsplasser for omsetning av elektrisk energi etter regelverk som er harmonisert gjennom EØS-avtalen i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tore Langset
direktør

Tiril Henriksen Norvoll
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg

Metodeforslag fra Nord Pool datert 15. oktober 2021

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.